

Wkomponowanie kompetencji zawodowych odzwierciedlających standardy zawodu kosmetologa (technika usług kosmetycznych) w program studiów na kierunku Kosmetologia w Bielskiej Wyższej Szkole im. J. Tyszkiewicza w Bielsku-Białej

1. Program studiów pierwszego stopnia na kierunku Kosmetologia w Bielskiej Wyższej Szkole im. J. Tyszkiewicza w Bielsku-Białej

Studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku Kosmetologia prowadzone są w Uczelni (BWS) od 2009 roku. Kierunek kształcenia umiejscowiony jest w obszarze nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej.

Program studiów zapewnia niezbędny zasób zawodowej wiedzy teoretycznej oraz bogaty zasób zawodowych umiejętności praktycznych. Celem kształcenia jest umożliwienie studentom osiągnięcia takich efektów kształcenia, które pozwolą im profesjonalnie pełnić role zawodowe w dynamicznie rozwijającym się segmencie rynku usług osobistych. Zakłada się, że absolwent będzie przygotowany do pracy w gabinetach kosmetycznych o pełnym zakresie świadczonych usług, współpracy z lekarzem dermatologiem w zakresie pielęgnacji skóry zmienionej chorobowo oraz do ustawicznego kształcenia się i szkolenia zawodowego. Do osiągniętych rezultatów kształcenia można dodać wszechstronność, otwartość na nowe formy pielęgnacji i upiększania oraz stosowania kosmetyków i parafarmaceutyków, umiejętność udzielania porad pacjentom, a także gotowość do współpracy z lekarzem dermatologiem czy alergologiem dla dobra pacjenta

Realizowany w BWS program kształcenia na kierunku Kosmetologia w 2012r. został nagrodzony w konkursie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Kształcimy praktyków”. Cechą charakterystyczną tego programu jest jego „upraktycznienie” wyrażające się przeznaczeniem na kształcenie ściśle zawodowe i praktyczne ponad 55% ogólnej liczby godzin dydaktycznych oraz ponad 50% punktów ECTS koniecznych do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia.

1.1. Charakterystyka programu studiów

Dla celów niniejszego opracowania analizie poddano program studiów realizowany w latach akademickich 2013/2014 – 2015/2016. Był to program, na którego ostateczny kształt wpłynęły dwa czynniki – rezultaty konkursu ministerialnego i wynikające z nich przekonanie o celowości doskonalenia praktycznego wymiaru studiów oraz zapisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4.10.2014r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014r. poz. 1370).

Program studiów obejmuje 6 semestrów, 2145 godzin zajęć i 180 punktów ECTS. Jego cechą charakterystyczną jest to, że już od pierwszego semestru studenci uczestniczą w praktycznych zajęciach z kosmologii (ćwiczenia, laboratoria, warsztaty w bardzo dobrze wyposażonych pracowniach uczelnianych), co daje im możliwość zapoznania się z podstawami przyszłej

działalności zawodowej. Zajęcia praktyczne na kolejnych semestrach stają się coraz bardziej zaawansowane i specjalistyczne i przygotowują studentów do realizacji programu praktyk zawodowych. Nadmienić należy że równoległa – od 4 semestru – realizacja praktyk i np. zajęć specjalnościowych umożliwia sprawdzenie w warunkach gabinetu kosmetycznego posiadanej wiedzy i umiejętności, a w uczelni – uzupełnienie ich niedostatków bądź rozwiązywanie nieprzewidzianych problemów.

Cechą charakterystyczną programu studiów jest specyficzny układ przedmiotów. Począwszy od pierwszego semestru studenci uczestniczą w zajęciach z zakresu podstaw teoretycznych zawodu kosmetycznego właściwych obszarowi nauk o zdrowiu. I tak w pierwszym roku realizowane są zajęcia z anatomii, fizjologii, histologii, dermatologii i higieny. Na kolejnych semestrach prowadzone są zajęcia z biologii, mikrobiologii i immunologii, patofizjologii, farmakologii, chemii kosmetycznej. Równocześnie prowadzone są zajęcia z przedmiotów kierunkowych – kosmologii. Niezależnie jednak od charakteru przedmiotu, w programie dominują aktywne formy zdobywania wiedzy – ćwiczenia i laboratoria. Strukturę godzinową programu przedstawia tabela 1.

Tabl. 1 Zestawienie godzin w cyklu kształcenia

Semestr	Liczba godzin ogółem	w tym:				
		wykl.	ćw.	lab.	specjalność	praktyka
Semestr 1	365	85	140	140	-	-
Semestr 2	400	85	150	80	85	-
Semestr 3	355	80	110	115	50	-
Semestr 4	475	95	190	20	50	120
Semestr 5	275	30	125	30	30	60
Semestr 6	275	30	95	60	30	60
Razem	2145	405	810	445	245	240

źródło: opracowanie własne

1.2.Kształcenie praktyczne

Do programu kształcenia praktycznego (zawodowego) zaliczane są przedmioty i zajęcia, które umożliwiają osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych dla uzyskania kwalifikacji. W toku studiów wszyscy studenci realizują program trzech pracowni:

1. kosmologii pielęgnacyjnej (1 – 5),
2. kosmologii upiększającej (1 – 4)
3. fizjoterapii i masażu (1 – 3).

Każda z pracowni charakteryzuje się rosnącym stopniem zaawansowania wiedzy i umiejętności. Uczucie się prowadzone jest poprzez „zabiegi na modelach”. Ta innowacyjna i rzadko w Polsce praktykowana metoda zakłada wykorzystanie trzech rodzajów modeli do ćwiczenia określonych czynności zawodowych (zarówno podstawowych, jak i specjalistycznych):

1. Model rotacyjny – studenci w parach na zmianę przyjmują role kosmetologa i klienta. Jest to I stopień praktyki zapewniający sprawność techniczną i manualną w wykonaniu zabiegu i przygotowujący do pracy z klientem poprzez ćwiczenie „na sobie” określonych czynności, poczynając od wywiadu, wypełnienia ankiety i prowadzenia karty klienta;
2. Model wewnętrzny – klientem jest student z innej grupy lub inna osoba związana z uczelnią. Studenci wykonują zabieg w parach („kosmetolog” i asystent) i w określonym czasie wymieniają się rolami. Jest to II stopień praktyki, który uczy współpracy przy wykonywaniu zabiegu, identyfikacji z ustaloną rolą oraz przygotowuje do profesjonalnej obsługi klienta i skutecznego rozpoznawania jego potrzeb;
3. Model zewnętrzny – III stopień praktyki realizowany kiedy klientem jest osoba spoza uczelni. Studenci wykonują zabieg na modelu zewnętrznym metodą pracy w parach pełniąc ustalone przez siebie role (wykonujący zabieg i asystent) i nie muszą wymieniać się rolami gdyż występują tu warunki pracy i działania, na które student może nie być jeszcze gotowy. III stopień praktyki uznaje się za moment weryfikacji gotowości studenta do pracy z klientem i wydania rekomendacji przez prowadzącego zajęcia, co z kolei zwiększa szanse studenta na uzyskanie certyfikatu kompetencyjnego.

Metoda zabiegów na modelach wykorzystywana jest tak podczas zajęć z kosmologii pielęgnacyjnej, upiększającej i fizjoterapii, jak i podczas zajęć specjalnościowych.

Na kierunku Kosmologia prowadzone są dwie specjalności – odnowa biologiczna oraz wizaż i kreowanie wizerunku. Udział w zajęciach specjalnościowych ma przygotować studentów do rozwijania zdolności i zainteresowań w wybranym zakresie zadań zawodowych kosmetologa. Zajęcia realizowane są w Uczelni w formie praktycznej w dobrze i nowocześnie wyposażonych pracowniach (ćwiczenia, laboratoria), a także w formie wizyt studyjnych w znanych w regionie i renomowanych ośrodkach wellness i Spa oraz agencjach i studiach zajmujących się kreowaniem wizerunku.

Tabl. 2 Specjalności według liczb godzin i rodzajów zajęć

Specjalność	Liczba godzin ogółem	w tym:		
		wykl.	ćw.	lab.
Odnowa biologiczna	245	55	5	185
Wizaż i kreowanie wizerunku	245	45	-	200

źródło: opracowanie własne

Powyższe zestawienie obrazuje praktyczny charakter kształcenia. Można uznać, że takie ukierunkowanie (praktyczne) specjalnościowej części procesu dydaktycznego sprzyja kształtowaniu holistycznego podejścia do zadań zawodowych – tylko student, który posiadał kompetencje bardziej ogólne w zakresie wiedzy i umiejętności będzie zdolny do wyspecjalizowanego i tym samym bardziej specjalistycznego postępowania bez nadmiernego ryzyka popełniania błędów.

Bielska Wyższa Szkoła im. J. Tyszkiewicza jako jedyna oferuje studentom i absolwentom możliwość uzyskania tzw. Paszportu Kompetencyjnego – zbioru certyfikatów wydawanych w języku polskim i angielskim, potwierdzającego nabyte przez studenta umiejętności i kompetencje w procesie dydaktycznym na kierunku Kosmetologia.

Umiejętności i kompetencje są ocenione przez współpracujących z Uczelnią praktyków. Dobór umiejętności i kompetencji odpowiada aktualnemu programowi kształcenia oraz aktualnym potrzebom rynku pracy.

Program „Paszport Kompetencyjny” został opracowany przy współpracy z ekspertami Polskiej Akademii Gościnności – Międzynarodowej Fundacji Proedukacyjnej.

Kryteria udziału w programie Paszport Kompetencyjny:

1. Ukończenie I roku studiów ze średnią ocen co najmniej 4,0.
2. Złożenie – do trzech tygodni po rozpoczęciu semestru – wniosku o przystąpienie do programu „Paszport Kompetencyjny” (wniosek dostępny na stronie internetowej Uczelni lub w Biurze Karier i Staży Zawodowych).
3. Wybór z aktualnej listy kompetencji jednej lub kilku umiejętności, które zostaną poddane ocenie. Studenci mogą również aplikować o umiejętności inne niż wymienione w listach kompetencji.

Lista kompetencji, które student może poddać ocenie i potwierdzić podczas studiów i po zakończeniu nauki jest aktualizowana co roku przez Kapitułę programu, w której zasiadają przedstawiciele Uczelni oraz branżyści – doświadczeni praktycy współpracujący z Uczelnią. Lista kompetencji, z podziałem na specjalności, o potwierdzenie których można się ubiegać jest corocznie aktualizowana.

Reasumując, stwierdzić można, że studia na kierunku Kosmetologia w Bielskiej Wyższej Szkole im. J. Tyszkiewicza mają zdecydowanie praktyczny charakter i wszechstronnie przygotowują do wykonywania zawodu kosmetologa, kładąc równoważny nacisk na zdobywanie wiedzy i kształtowanie umiejętności. Uczelnia wdraża również nowoczesne i innowacyjne programy kształcenia praktycznego, co nadaje studiom unikalny w skali regionu, a może i kraju charakter.

2. Ocena stopnia odzwierciedlenia standardów zawodu kosmetologa w programie studiów na kierunku Kosmetologia w BWS im. J. Tyszkiewicza w Bielsku-Białej

Kształcenie w zawodzie kosmetologa zgodnie z polskimi regulacjami może być realizowane na poziomie szkoły policealnej (4 poziom PRK) oraz na studiach I i II stopnia (poziom 6 i 7 PRK). Studia pierwszego stopnia na kierunku Kosmetologia w BWS im. J. Tyszkiewicza zostały scharakteryzowane w pierwszej części opracowania. Standard kształcenia w zawodzie technik usług kosmetycznych w szkole policealnej opublikowany został w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012r. poz. 184). W tym akcie prawnym określono kwalifikacje właściwe dla zawodu: A.61. - Wykonywanie zabiegów kosmetycznych twarzy i A.62. - Wykonywanie zabiegów kosmetycznych ciała, dłoni i stóp. Wymieniono również

efekty kształcenia niezbędne do uzyskania każdej z tych kwalifikacji. Sformułowano także cele kształcenia i określono minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego (programy kształcenia w szkołach policealnych muszą też uwzględniać inne regulacje zawarte w innych aktach prawnych) wraz ze wskazaniem wymiaru godzin przeznaczanych na kształcenie umożliwiające uzyskanie każdej z kwalifikacji.

Badanie stopnia odzwierciedlenia standardów zawodu kosmetologa w programie studiów na kierunku Kosmetologia przeprowadzono uwzględniając dwa aspekty:

1. Porównanie efektów kształcenia
2. Porównanie programów kształcenia

2.1. Porównanie efektów kształcenia

Badając stopień odzwierciedlenia standardu kształcenia dla zawodu technik usług kosmetycznych w programie studiów kosmologicznych pierwszego stopnia w BWS odnoszono efekty kształcenia przyjęte dla kierunku kosmetologia do wykazu umiejętności zamieszczonego w cytowanym rozporządzeniu w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach. Przedmiotem analizy były umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie technik usług kosmetycznych oraz efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji A.61. (Wykonywanie zabiegów kosmetycznych twarzy) w tym zawodzie. Ze względu na sposób skonstruowania programu studiów, co jest przedmiotem analizy w dalszej części opracowania oraz sposób opisu efektów kształcenia kwalifikacji A.62 (Wykonywanie zabiegów kosmetycznych ciała, stóp i dłoni) można było odstąpić od analizy tej części standardu

Tabl.3. Zestawienie porównawcze efektów kształcenia

Symbol	Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie technik usług kosmetycznych oraz efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji A.61. w zawodzie technik usług kosmetycznych	Symbol	Efekty kształcenia dla kierunku kosmetologia w BWS im. J. Tyszkiewicza
PKZ (A.aa)			
1)	określa budowę anatomiczną oraz fizjologię skóry i jej przydatków	KK_W09	Zna funkcjonowanie żywych organizmów na poszczególnych poziomach ich organizacji, zależności między organizmami a środowiskiem, rozumie genetyczne podłoże różnicowania organizmów oraz zasad dziedziczenia.
2)	rozpoznaje rodzaj skóry	KK_U17	Potrafi wykorzystać nabytą wiedzę do rozumienia budowy i funkcji organizmu ludzkiego i postrzega go jako całość.
3)	określa wpływ odżywiania człowieka na skórę i przydatki skórne	KK_W04	Zna i rozumie zasady promocji zdrowia i zdrowego trybu życia oraz potrzebę współpracy ze specjalistami w zakresie podnoszenia jakości usług.
4)	określa wpływ czynników środowiskowych na stan zdrowia człowieka	KK_W02	Zna i rozumie fizykochemiczne i biologiczne podstawy nauk o zdrowiu, wpływ czynników fizycznych środowiska na organizmy żywe, zasadę wykonywania pomiarów wielkości fizycznych i analiz biochemicznych, budowę i funkcje biologiczne metabolitów.
5)	diagnozuje stan skóry i przydatków skórnych	KK_W03	Zna i rozumie metody rozpoznawania zaburzeń i zmian chorobowych skóry, zasady postępowania zalecane przez

			lekarza, czynniki środowiskowe wpływające na stan zdrowia człowieka.
		KK_U06	Potrafi wykorzystać informacje z przeprowadzonego wywiadu i dokonać pogłębionej analizy zaistniałego problemu natury kosmetyczno-estetycznej oraz prawidłowo zaplanować zabieg.
6)	rozpoznaje zmiany patologiczne na skórze oraz przydatkach skórnych	KK_U19	Potrafi w przypadkach wątpliwych wskazać na możliwość zaistnienia skórniego problemu chorobowego
		KK_U18	Potrafi zgodnie współpracować z lekarzem i postępować zgodnie z zaleceniem lekarza w przypadku chorobowych zmian skóry
7)	przestrzega zasad profilaktyki chorób skóry	KK_U14	Potrafi promować zdrowy styl życia i ocenić zagrożenia zdrowia i stanu homeostazy organizmu jakie niesie środowisko w XXI wieku, świadomie je ograniczyć lub wyeliminować wiedząc, że utrzymanie zdrowia w dużej mierze zależy od niego samego i dotyczy jego codziennego życia.
8)	rozpoznaje surowce kosmetyczne oraz określa ich zastosowanie	KK_W07	Ma wiedzę chemiczną niezbędną do przygotowania surowców kosmetycznych oraz dotyczącą składu kosmetyków i produktów kosmetycznych znajdujących się na rynku branżowym. Zna i rozumie działanie kosmetyków, zabiegów kosmetycznych i ich składników aktywnych na skórę.
9)	rozpoznaje rodzaje preparatów kosmetycznych oraz określa ich zastosowanie	KK_W07	Ma wiedzę chemiczną niezbędną do przygotowania surowców kosmetycznych oraz dotyczącą składu kosmetyków i produktów kosmetycznych znajdujących się na rynku branżowym. Zna i rozumie działanie kosmetyków, zabiegów kosmetycznych i ich składników aktywnych na skórę.
10)	określa zastosowanie związków chemicznych w preparatach kosmetycznych	KK_U09	Potrafi odczytywać receptury i ustalić zakres funkcji jej składników, umiejętnie stosować podstawowe elementy receptury kosmetycznej, wykonać podstawowe obliczenia chemiczne stosowane w kosmetyce.
11)	sporządza preparaty kosmetyczne zgodnie z recepturą	KK_U09	Potrafi odczytywać receptury i ustalić zakres funkcji jej składników, umiejętnie stosować podstawowe elementy receptury kosmetycznej, wykonać podstawowe obliczenia chemiczne stosowane w kosmetyce.
		KK_U20	Potrafi wykonać podstawowe czynności laboratoryjne – ważenie odmierzanie objętości wykonywanie i rozcieńczanie roztworów, sączenie, ekstrakcja ustalanie pH środowiska
12)	charakteryzuje metody badań surowców i wyrobów kosmetycznych	KK_W07	Ma wiedzę chemiczną niezbędną do przygotowania surowców kosmetycznych oraz dotyczącą składu kosmetyków i produktów kosmetycznych znajdujących się na rynku branżowym. Zna i rozumie działanie kosmetyków, zabiegów kosmetycznych i ich składników aktywnych na skórę.
13)	rozdziela aparaty i urządzenia stosowane podczas wykonywania zabiegów kosmetycznych	KK_U10	Potrafi właściwie wykorzystać i dostosować do potrzeb klienta dostępną aparaturę i urządzenia kosmetyczne.
14)	stosuje przepisy sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania zabiegów kosmetycznych	KK_K04	Jest gotów do przestrzegania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.
		KKW_U06	Organizuje stanowisko pracy z orientacją na potrzeby klienta w aspekcie bezpieczeństwa i higieny pracy, standardów obiektu, zakresu czynności, odpowiedzialności i przywilejów, potrafi przeprowadzić procedurę tworzenia i rozwoju własnej działalności gospodarczej.
15)	korzysta z różnych źródeł informacji dotyczących wykonywania zabiegów	KK_U21	Potrafi korzystać z zasobów bibliotecznych i piśmiennictwa zawodowego

	kosmetycznych		polskiego/anglojęzycznego.
16)	przeprowadza wywiad z klientem	KK_U06	Potrafi wykorzystać informacje z przeprowadzonego wywiadu i dokonać pogłębionej analizy zaistniałego problemu natury kosmetyczno-estetycznej oraz prawidłowo zaplanować zabieg.
17)	stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań	KK_U12	Potrafi obsługiwać podstawowe programy komputerowe w zakresie przetwarzania tekstów, arkuszy kalkulacyjnych, baz danych, grafiki prezentacyjnej oraz usług w sieciach informatycznych. Potrafi pracować z platformą Moodle w zakresie wykorzystania materiałów elektronicznych do nauki, przygotować prezentację multimedialną.
A.61.	Wykonywanie zabiegów kosmetycznych twarzy		
1.	Wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych twarzy		
1)	przeprowadza wywiad z klientem	KK_U06	Potrafi wykorzystać informacje z przeprowadzonego wywiadu i dokonać pogłębionej analizy zaistniałego problemu natury kosmetyczno-estetycznej oraz prawidłowo zaplanować zabieg.
2)	dobiera metody diagnozy stanu skóry twarzy, szyi i dekoltu	KK_U04	Potrafi dobierać i łączyć odpowiednie linie kosmetyczne oraz planować kompleksowe zabiegi w konkretnych przypadkach z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań. Potrafi podejmować decyzje w przypadkach wątpliwych, wskazujących na możliwość zaistnienia problemu chorobowego wymagającego opinii lekarza specjalisty.
3)	ocenia stan skóry twarzy, szyi i dekoltu	KK_W03	Zna i rozumie metody rozpoznawania zaburzeń i zmian chorobowych skóry, zasady postępowania zalecane przez lekarza, czynniki środowiskowe wpływające na stan zdrowia człowieka.
4)	określa przeciwwskazania do wykonania określonych zabiegów pielęgnacyjnych twarzy, szyi i dekoltu	KK_U19	Potrafi w przypadkach wątpliwych wskazać na możliwość zaistnienia skórniego problemu chorobowego
		KK_K10	Jest gotów do taktownego i skutecznego zasugerowani klientowi potrzeby konsultacji medycznej jak również konieczności dbałości o higienę osobistą
		KK_K11	Wykazuje asertywność i potrafi odmówić wykonania zabiegu w przypadku rozpoznania schorzenia, które stanowią przeciwwskazanie do jego wykonania.
5)	przygotowuje klienta do określonego zabiegu pielęgnacyjnego twarzy, szyi i dekoltu	KKW_U05	Rozpoznaje i określa potrzeby i oczekiwania klienta, potrafi udzielić właściwej porady oraz posiada umiejętność profesjonalnej obsługi klienta.
		KKW_U08	Posiada umiejętność komunikacji, obserwacji oraz interpretacji reakcji w relacjach interpersonalnych.
6)	dobiera metody i środki dezynfekcji i sterylizacji narzędzi przed planowanym zabiegiem pielęgnacyjnym twarzy, szyi i dekoltu	KKW_U06	Organizuje stanowisko pracy z orientacją na potrzeby klienta w aspekcie bezpieczeństwa i higieny pracy, standardów obiektu, zakresu czynności, odpowiedzialności i przywilejów, potrafi przeprowadzić procedurę tworzenia i rozwoju własnej działalności gospodarczej.
		KK_K04	Jest gotów do przestrzegania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.
7)	przestrzega zasad aseptyki i antyseptyki podczas wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych twarzy, szyi i dekoltu	KK_W10	Zna wrażliwość drobnoustrojów na środki dezynfekcyjne i antyseptyczne, zasady stosowania wybranych metod kontroli

			mikrobiologicznej kosmetyków, rozumie działanie układu odpornościowego i mechanizmy reakcji immunologicznych.
		KK_K04	Jest gotów do przestrzegania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.
		KK_K08	Ma świadomość dbałości o zachowanie sprawności fizycznej oraz czystości niezbędnej dla wykonywania zadań właściwych dla działalności kosmetologa.
8)	dobiera metody i techniki wykonania określonych zabiegów pielęgnacyjnych twarzy, szyi i dekoltu	KK_W13	Posiada wiedzę niezbędną do podejmowania właściwych decyzji w zakresie prawidłowego zaplanowania i wykonania zabiegu kosmetycznego.
		KK_U01	Potrafi zaplanować i wykonywać zabiegi pielęgnacyjne i upiększające twarzy i ciała wraz z prawidłowym zastosowaniem kosmetyku.
9)	dobiera preparaty kosmetyczne do wykonywania określonych zabiegów pielęgnacyjnych twarzy, szyi i dekoltu	KK_W13	Posiada wiedzę niezbędną do podejmowania właściwych decyzji w zakresie prawidłowego zaplanowania i wykonania zabiegu kosmetycznego.
		KK_U01	Potrafi zaplanować i wykonywać zabiegi pielęgnacyjne i upiększające twarzy i ciała wraz z prawidłowym zastosowaniem kosmetyku.
10)	dobiera aparaturę, narzędzia i przybory do wykonywania określonych zabiegów pielęgnacyjnych twarzy, szyi i dekoltu	KK_U10	Potrafi właściwie wykorzystać i dostosować do potrzeb klienta dostępną aparaturę i urządzenia kosmetyczne.
11)	wykonyje zabiegi pielęgnacyjne twarzy, szyi i dekoltu zgodnie z postawioną diagnozą	KK_W13	Posiada wiedzę niezbędną do podejmowania właściwych decyzji w zakresie prawidłowego zaplanowania i wykonania zabiegu kosmetycznego.
12)	określa działanie czynników fizykalnych na organizm człowieka, uwzględniając wskazania i przeciwwskazania do ich stosowania	KK_W02	Zna i rozumie fizykochemiczne i biologiczne podstawy nauk o zdrowiu, wpływ czynników fizycznych środowiska na organizmy żywe, zasadę wykonywania pomiarów wielkości fizycznych i analiz biochemicznych, budowę i funkcje biologiczne metabolitów.
		KK_U06	Potrafi wykorzystać informacje z przeprowadzonego wywiadu i dokonać pogłębionej analizy zaistniałego problemu natury kosmetyczno-estetycznej oraz prawidłowo zaplanować zabieg.
13)	wykonyje zabiegi pielęgnacyjne twarzy, szyi i dekoltu z wykorzystaniem czynników fizykalnych	KK_U01	Potrafi zaplanować i wykonywać zabiegi pielęgnacyjne i upiększające twarzy i ciała wraz z prawidłowym zastosowaniem kosmetyku.
		KK_U10	Potrafi właściwie wykorzystać i dostosować do potrzeb klienta dostępną aparaturę i urządzenia kosmetyczne.
14)	udziela porad w zakresie pielęgnacji twarzy, szyi i dekoltu w warunkach domowych	KKW_U05	Rozpoznaje i określa potrzeby i oczekiwania klienta, potrafi udzielić właściwej porady oraz posiada umiejętność profesjonalnej obsługi klienta.
2.	Wykonywanie zabiegów upiększających twarzy		
1)	przestrzega zasad korygowania kształtu i elementów twarzy	KKW_W03	Zna etapy, techniki i rodzaje makijaży twarzy i ciała, w tym makijaży upiększających i specjalistycznych z elementami charakterystyki oraz body paintingu z elementami dekoracji ciała
		KK_U01	Potrafi zaplanować i wykonywać zabiegi pielęgnacyjne i upiększające twarzy i ciała wraz z prawidłowym zastosowaniem kosmetyku.
2)	przeprowadza analizę kolorystyczną typu urody klienta	KKW_W04	Zna etapy wykonania procesu kreowania wizerunku oraz techniki poszczególnych elementów procesu tj. analiza kolorystyczna, stylizacji sylwetki, stylizacja fryzur i zdobnictwo paznokci.

		KKW_W 02	Zna i rozumie terminologię z obszaru wizażu i kreowania wizerunku oraz rozpoznaje i charakteryzuje jego podstawowe składowe, śledząc najnowsze trendy na rynku.
3)	przygotowuje klienta do wykonywania określonych zabiegów upiększających twarzy	KKW_U0 4	Potrafi dobrać i przeprowadzić odpowiednie techniki zabiegów z zakresu wizażu i kreowania wizerunku, a także łączyć różne techniki w celu osiągnięcia maksymalnego efektu.
		KKW_U0 5	Rozpoznaje i określa potrzeby i oczekiwania klienta, potrafi udzielić właściwej porady oraz posiada umiejętność profesjonalnej obsługi klienta.
4)	dobiera metody i środki dezynfekcji i sterylizacji narzędzi przed planowanym zabiegiem upiększającym twarzy, szyi i dekoltu	KK_W10	Zna wrażliwość drobnoustrojów na środki dezynfekcyjne i antyseptyczne, zasady stosowania wybranych metod kontroli mikrobiologicznej kosmetyków, rozumie działanie układu odpornościowego i mechanizmy reakcji immunologicznych.
		KK_K04	Jest gotów do przestrzegania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.
5)	dobiera metody i techniki wykonania określonych zabiegów upiększających twarzy, szyi i dekoltu	KKW_U0 2	Potrafi wykonać makijaże twarzy upiększające i specjalistyczne z elementami charakterystyki oraz body painting z elementami dekoracji ciała, przeprowadzić prawidłowo analizę kolorystyczną, procesy kreowania wizerunku oraz stylizacji sylwetki, fryzur i paznokci.
6)	dobiera i stosuje preparaty kosmetyczne do wykonania określonych zabiegów upiększających twarzy, szyi i dekoltu	KKW_W 06	Posiada wiedzę i zna skład kosmetyków i produktów do wizażu, charakterystyki oraz produktów do upiększania fryzur i paznokci. Wymienia wskazania i przeciwwskazania do wykonania zabiegu.
7)	określa przeciwwskazania do wykonania określonych zabiegów upiększających twarzy, szyi i dekoltu	KK_U04	Potrafi dobierać i łączyć odpowiednie linie kosmetyczne oraz planować kompleksowe zabiegi w konkretnych przypadkach z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań. Potrafi podejmować decyzje w przypadkach wątpliwych, wskazujących na możliwość zaistnienia problemu chorobowego wymagającego opinii lekarza specjalisty.
		KKW_U0 3	Planuje z rozpoznaniem i właściwie realizuje zabieg makijażu twarzy i ciała oraz makijażu kamuflująco-korekcyjnego z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań.
8)	dobiera aparaturę, narzędzia i przybory do wykonania określonych zabiegów upiększających twarzy, szyi i dekoltu	KKW_W 01	Dysponuje aktualną wiedzą na temat ogólnospołecznych trendów oraz dynamiki rozwoju technologii i aparatury mających wpływ pośredni i bezpośredni na kierunki rozwoju rynku usług kosmetycznych w zakresie wizażu kreowania wizerunku.
9)	wykonuje zabiegi upiększające twarzy, szyi i dekoltu zgodnie z potrzebami klienta	KK_U01	Potrafi zaplanować i wykonywać zabiegi pielęgnacyjne i upiększające twarzy i ciała wraz z prawidłowym zastosowaniem kosmetyku.
		KKW_U0 5	Rozpoznaje i określa potrzeby i oczekiwania klienta, potrafi udzielić właściwej porady oraz posiada umiejętność profesjonalnej obsługi klienta.
10)	stosuje aparaturę specjalistyczną podczas wykonywania zabiegów upiększających twarzy, szyi i dekoltu	KKO_W0 1	Dysponuje aktualną wiedzą na temat ogólnospołecznych trendów oraz dynamiki rozwoju technologii i aparatury mających wpływ pośredni i bezpośredni na kierunki rozwoju rynku usług kosmetycznych.
		KKW_W 01	Dysponuje aktualną wiedzą na temat ogólnospołecznych trendów oraz dynamiki rozwoju technologii i aparatury mających wpływ

			pośredni i bezpośredni na kierunki rozwoju rynku usług kosmetycznych w zakresie wizażu kreowania wizerunku.
11)	udziela porad kosmetycznych w zakresie wykonywania zabiegów upiększających twarzy, szyi i dekoltu w warunkach domowych	KKW_U05	Rozpoznaje i określa potrzeby i oczekiwania klienta, potrafi udzielić właściwej porady oraz posiada umiejętność profesjonalnej obsługi klienta.

Zródło: opracowanie własne na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012r. poz. 184) oraz uchwały nr 5/11/14 Senatu BWS zatwierdzającej zmodyfikowane efekty kształcenia dla kierunku Kosmetologia

Z przeprowadzonego porównania efektów kształcenia wynika, że program studiów kosmologicznych pierwszego stopnia w pełni odzwierciedla standard kształcenia w zawodzie Technik usług kosmetycznych. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, że porównywane efekty – ułożone na odmiennych poziomach PRK – różnią się w sposobie opisu kompetencji. Efekty kształcenia dla zawodu Technik usług kosmetycznych odnoszą się w głównej mierze do czynności i działań zawodowych, zaś efekty kształcenia dla kierunku Kosmetologia określają raczej zadania zawodowe, a więc wynikającą z wiedzy i ukształtowanych umiejętności gotowość i zdolność do pełnienia roli zawodowej.

Przykład 1.

Technik usług kosmetycznych		Kosmetologia	
13)	rozdziela aparaty i urządzenia stosowane podczas wykonywania zabiegów kosmetycznych	KK_U10	Potrafi właściwie wykorzystać i dostosować do potrzeb klienta dostępną aparaturę i urządzenia kosmetyczne.

Przykład 2.

Technik usług kosmetycznych		Kosmetologia	
8)	dobiera metody i techniki wykonania określonych zabiegów pielęgnacyjnych twarzy, szyi i dekoltu	KK_W13	Possada wiedzę niezbędną do podejmowania właściwych decyzji w zakresie prawidłowego zaplanowania i wykonania zabiegu kosmologicznego.
		KK_U01	Potrafi zaplanować i wykonywać zabiegi pielęgnacyjne i upiększające twarzy i ciała wraz z prawidłowym zastosowaniem kosmetyku.

Z przeprowadzonej analizy wynika również, że formalna zbieżność i jednocześnie treściowa odmiennosc efektów kształcenia w zawodzie Technik usług kosmetycznych otwiera pole do refleksji nad możliwością określenia kompetencji, które mogłyby być domeną edukacji na 5. poziomie PRK. Z tego punktu widzenia ważne wydaje się porównanie programów kształcenia realizowanych na poziomach 4 i 6 PRK gdyż może ono ukazać obszary kształcenia na 5. poziomie.

2.2. Porównanie programów kształcenia

Program kształcenia w zawodzie Technik usług kosmetycznych obejmuje 1350 godzin zajęć realizowanych w ciągu dwóch lat (4 semestry). Cechą charakterystyczną tego programu jest to, że uczeń może przystąpić do potwierdzenia kwalifikacji A.61. – Wykonywanie zabiegów kosmetycznych twarzy już po ukończeniu drugiego semestru i zrealizowaniu 840 godzin

dydaktycznych. Do uzyskania kwalifikacji A.62. może zaś przystąpić dopiero po zrealizowaniu czterech semestrów nauki.

Program studiów na kierunku kosmetologia w BWS im. J. Tyszkiewicza obejmuje 2145 i 180 punktów ECTS, a uzyskanie tytułu licencjata jest możliwe po zrealizowaniu pełnego programu i obronie pracy dyplomowej.

Tabl.4. Zestawienie porównawcze programów kształcenia

Lp	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne	Liczba godzin łącznie	Moduły/przedmioty	Liczba godzin łącznie
1	Działalność gospodarcza i usługowa w salonie kosmetycznym	128	przedsiębiorczość	5
2	Język obcy w kosmetyce	128	Język obcy	300
3	Podstawy anatomiczno-dermatologiczne w kosmetyce	160	Przedmioty akademickie związane z obszarem nauk o zdrowiu i kierunkowe	625
4	Kosmetyka pielęgnacyjna i upiększająca twarzy, szyi i dekoltu	192	Kosmetologia pielęgnacyjna (1-5); Kosmetologia upiększająca (1-4) Fizjoterapia i masaż (1-2)	425
5	Kosmetyka pielęgnacyjna i upiększająca dłoni, stóp i ciała	192		
6	-	-	Inne przedmioty, w tym m.in. z zakresu nauk społecznych,	245
Łączna liczba godzin		800	Łączna liczba godzin	1600
6	Zabiegi pielęgnacyjne i upiększające twarzy, szyi i dekoltu*	400	Specjalność: Wizaż i kreowanie wizerunku oraz Modele zewnętrzne **	305
7	Zabiegi pielęgnacyjne i upiększające dłoni, stóp i ciała*	400	Specjalność: Odnowa biologiczna oraz Modele zewnętrzne **	
Łączna liczba godzin		800	Łączna liczba godzin	305
Praktyki zawodowe		160	Praktyki zawodowe	240

* zajęcia odbywają się w pracowniach szkolnych, warsztatach szkolnych, centrach kształcenia praktycznego oraz u pracodawcy

** zajęcia odbywają się w pracowniach uczelnianych oraz z udziałem modeli zewnętrznych

źródło: opracowanie własne na podstawie prezentacji MEN i KOWEziU: Program nauczania dla zawodu Technik usług kosmetycznych 514207 o strukturze przedmiotowej:

http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj9rLjCgbDPAhUpApoKHe9sDesQFgghMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.koweziu.edu.pl%2Fprogramy_nauczania%2Fpliki%2F514207_M.doc&usq=AFQjCNH9vSqGlmQASfPmApX_zpG_4VivQ oraz programu studiów stacjonarnych na kierunku Kosmetologia w BWS im. J. Tyszkiewicza dla rocznika 2013/2014

Zestawienie kluczowych elementów obu programów kształcenia ukazuje ważne odmienności systemów. Jedną z nich jest mniejszy (minimalny) nacisk na przygotowanie absolwenta studiów do funkcjonowania w roli przedsiębiorcy. Kolejna różnica to występowanie w programie studiów – mimo ich wyraźnego „upracticznienia” – stosunkowo dużej liczby godzin zajęć z przedmiotów akademickich dostarczających różnorodnej i wszechstronnej

wiedzy niezbędnej do profesjonalnego wykonywania roli zawodowej. Program studiów różni się od programu szkoły policealnej przede wszystkim sposobem podejścia do uczenia czynności, działań i zadań zawodowych. Szkoła policealna proponuje dwa wyraźnie wyodrębnione bloki edukacyjne, związane z przygotowaniem do uzyskania kwalifikacji A.61. i/lub A.62. – kosmetyka pielęgnacyjna i upiększająca twarzy, szyi i dekoltu oraz kosmetyka pielęgnacyjna i upiększająca dłoni, stóp i ciała. W programie studiów akcent położony jest na holistyczne traktowanie zadań zawodowych kosmetologa, co wyraża się wkomponowaniem w cykl kształcenia trzech ścieżek (kosmetologia pielęgnacyjna, kosmetologia upiększająca oraz fizjoterapia i masaż) w ramach których, na kolejnych semestrach wprowadzane są coraz bardziej zaawansowane metody, techniki i narzędzia pielęgnacji, upiększania i fizjoterapii. Inaczej niż w przypadku poszczególnych „kosmetologii szczegółowych”, które przejść musi każdy student kierunku przedstawia się sprawa specjalności.

Zarówno w programie studiów, jak i szkoły policealnej wyodrębnia się blok przygotowania praktycznego, które realizowane jest w odpowiednio przygotowanych i wyposażonych pracowniach. W uczelni zajęcia te mają charakter laboratoryjny, specjalnościowy, a studenci wybierają jedną z oferowanych specjalności. W szkole policealnej każdy uczeń odbywa zajęcia praktyczne (zabiegi) ucząc się pielęgnacji i upiększania twarzy, szyi i dekoltu oraz ciała, stóp i dłoni. Uwidoczniona w zestawieniu rozbieżność liczb godzin nie będzie tak znacząca kiedy weźmie się pod uwagę, że wiele godzin zajęć laboratoryjnych (zabiegów w pracowniach) jest w uczelni realizowana również w ramach poszczególnych „kosmetologii” i fizjoterapii. Zróznicowanie programowe odnotowuje się także w liczbie godzin przeznaczanych na praktykę. Wydaje się, że biorąc pod uwagę zakres wymagań wynikających z odmiennego ulokowania kwalifikacji nadawanych przez oba typy szkół w PRK, liczby godzin praktyki są dla obu poziomów określone odpowiednio.

Przeprowadzona ocena stopnia odzwierciedlenia standardów zawodu Technik usług kosmetycznych w programie studiów na kierunku Kosmetologia w Bielskiej Wyższej Szkole im. J. Tyszkiewicza pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

1. Standardy kształcenia w zawodzie kosmetologa/kosmetyczki wkomponowane są w program studiów na kierunku Kosmetologia zarówno w wymiarze efektów, jak i podstawowych założeń dotyczących sposobu organizacji kształcenia
2. Efekty kształcenia w obu przypadkach są właściwe z punktu widzenia przypisanego im poziomu PRK, jednak skutkuje to odmiennosciami w ich formułowaniu.
3. Programy kształcenia różnią się liczbami godzin i treściami kształcenia w zakresie podstaw teoretycznych zawodu lecz w aspekcie przygotowania praktycznego różnice te są mniej znaczące i wynikają z jednej strony z wymagań poziomów, na których kształcenie jest realizowane oraz ze szczególnego „upraktycznienia” studiów w BWS z drugiej.
4. Stwierdzone w badaniu rozbieżności i różnice otwierają dla BWS pole do opracowania i wdrożenia programów kształcenia odpowiadających 5. poziomowi PRK.

3.Propozycja wykorzystania doświadczeń Bielskiej Wyższej Szkoły im. J. Tyszkiewicza do konstruowania programów kształcenia na 5. poziomie

Polska Rama Kwalifikacji dostarcza następującego opisu kwalifikacji absolwenta szkolenia na 5. poziomie [za: *Sławiński S. (red.) Polska Rama Kwalifikacji – podręcznik użytkownika. Publikacja on-line:* http://biblioteka-krk.ibe.edu.pl/opac_css/doc_num.php?explnum_id=965]:

„osoba ta:

- potrafi dokonać wyboru źródeł oraz informacji z nich pochodzących, jest gotowa krytycznie ocenić te informacje,
- potrafi właściwie dobrać oraz zastosować dostępne metody, narzędzia i technologie służące realizacji podejmowanych zadań,
- potrafi uwzględnić w prowadzonej działalności różnorodne uwarunkowania (ekonomiczne, prawne, społeczne i inne),
- potrafi wykorzystać umiejętność komunikowania się z użyciem specjalistycznej terminologii oraz przedstawiania własnego stanowiska do utrzymywania kontaktów związanych z prowadzoną działalnością,
- potrafi dokonać analizy i oceny przebiegu oraz efektów pracy własnej i kierowanego zespołu m.in. w oparciu o dostępne dane ilościowe, opracowywać i skorygować plan działań dotyczący zadań własnych i kierowanego zespołu, jest gotowa przyjmując odpowiedzialność za skutki prowadzonych działań,
- potrafi ocenić własną wiedzę, samodzielnie zaplanować i zrealizować własne uczenie się, a także ocenić potrzeby szkoleniowe podległych pracowników,
- jest gotowa działać w sposób przedsiębiorczy,
- jest gotowa odpowiedzialnie pełnić funkcje zawodowe, w tym przestrzegać zasad etyki zawodowej,
- jest gotowa uczestniczyć w działaniach na rzecz interesu publicznego.”

Odnosząc się do powyższego opisu, wniosków płynących z przeprowadzonej analizy efektów kształcenia i programów oraz bogatych doświadczeń BWS w prowadzeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku Kosmetologia, sformułować można następujące propozycje kształcenia na 5. poziomie kierowane do:

1. osób, które ukończyły szkołę średnią ale obawiają się, że nie sprostają wymaganiom akademickim, a pragną nauczyć się atrakcyjnego zawodu;
2. absolwentów studiów pierwszego stopnia na kierunku Kosmetologia, absolwentów szkoły policealnej przygotowującej do zawodu Technik usług kosmetycznych, praktyków – w ramach kształcenia ustawicznego oraz absolwentów innych kierunków studiów.

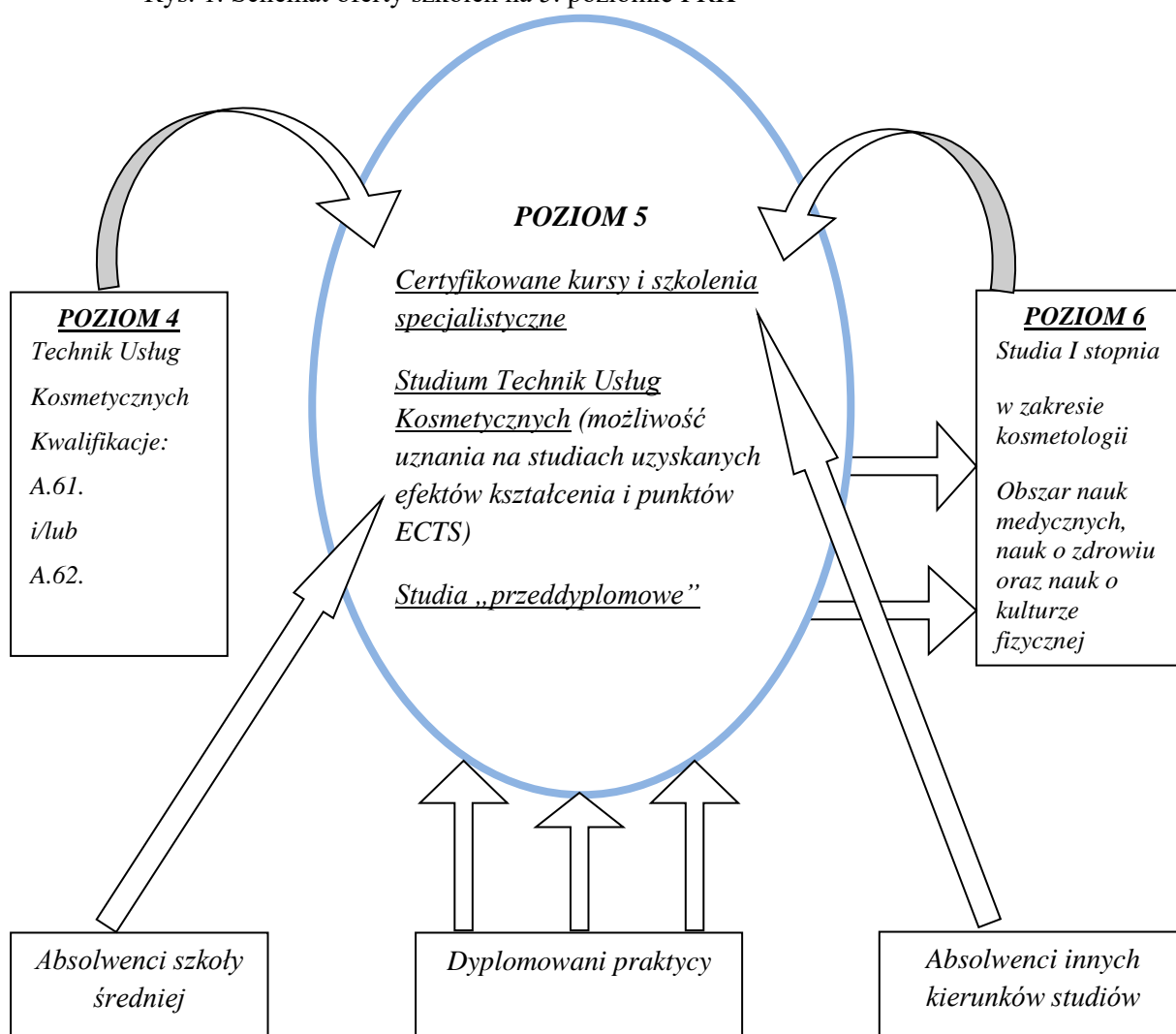
Oferta kierowana do pierwszej grupy odbiorców realizowana byłaby poprzez organizowanie kształcenia teoretycznego i praktycznego zgodnie z wymogami określonymi dla zawodu Technik usług kosmetycznych. Uczelnia dysponuje zasobami kadrowymi i materialnymi spełniającymi wymogi formalne tej formy kształcenia. W rezultacie absolwenci zyskiwaliby:

- a) możliwość przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i/lub

- b) możliwość kontynuowania kształcenia na studiach pierwszego stopnia, pod warunkiem posiadania matury. Absolwenci szkolenia na 5. poziomie mogliby zgodnie z przepisami, ubiegać się o uznanie (zaliczenie) uzyskanych punktów ECTS i płynnie włączyć się w tok edukacji na studiach. Umożliwiłyby to prezentowane wyżej właściwości programu studiów wyrażające się ulokowaniem podstaw teoretycznych z zakresu nauk o zdrowiu i podstaw praktycznych zawodu kosmetologa w pierwszej części cyklu kształcenia.

Rozwinięciem tej propozycji mogłyby być „studia przeddyplomowe” umożliwiające przygotowanie do studiowania poprzez udział w szkoleniach i kursach z zakresu nauk przyrodniczych (biologia z anatomią, chemia, etc.).

Rys. 1. Schemat oferty szkoleń na 5. poziomie PRK

źródło: opracowanie własne

Tworzenie i rozwijanie oferty dla drugiej grupy odbiorców polegałoby na uruchomieniu kształcenia specjalistów (kwestia tytułu uzyskiwanego przez absolwentów szkoleń na 5. poziomie pozostaje nierozstrzygnięta), którzy na mocy posiadanego certyfikatu mogliby realizować np. wąsko specjalistyczne zadania zawodowe. Absolwenci innych niż kosmetologia kierunków studiów mogliby przykładowo uzyskać tytuł „specjalista analityk rynku usług kosmetycznych” lub „specjalista marketingu usług kosmetycznych”.

W świetle dokonanych ocen i analiz stwierdzić można, że w odniesieniu do zawodu kosmetologa/kosmetyczki istnieją podstawy do rozwijania kształcenia na 5. poziomie PRK.

Maria Bartecka-Straszny

Źródła:

1. Poziom 5 – brakujące ogniwo? Praca pod redakcją Ewy Chmieleckiej i Katarzyny Matuszczak, publikacja on-line: http://www.frp.org.pl/publikacje/Poziom_5.pdf
2. Prezentacja MEN i KOWEZiU: Program nauczania dla zawodu Technik usług kosmetycznych 514207 o strukturze przedmiotowej, publikacja on-line: http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKewj9rLjCgbDPAhUpApoKHe9sDesQFgghMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.koweziu.edu.pl%2Fprogramy_nauczania%2Fpliki%2F514207_M.doc&usg=AFQjCNH9vSqGlmQASfPmApX_zpoG_4VivQ
3. Propozycja metody określania poziomu kwalifikacji. Rezultaty współpracy z konsultacyjnymi zespołami branżowymi *marzec 2012 – wrzesień 2013*, Warszawa
http://biblioteka-krk.ibe.edu.pl/opac_css/doc_num.php?explnum_id=831
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012r. poz. 184)
5. Sławiński S. (red.) Polska Rama Kwalifikacji – podręcznik użytkownika, publikacja on-line: http://bibliotekakrk.ibe.edu.pl/opac_css/doc_num.php?explnum_id=965
6. Ustawa z dnia 22.12.2015r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016r. poz. 64)